

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:
Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

A P A R E:
În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:
se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

INDUSTRIA CASNICĂ

Dacă aruncăm o privire asupra trecutului nu prea îndepărtat și asupra industriei casnice, vedem că *cânepa* și *inul* erau cultivate pe o scară mai întinsă de cât în timpul de față. Firele lor serviau la facerea pânzeturilor pentru îmbrăcăminte, a cergilor, sacilor și altele. Nimeni, dar' absolut nimeni în vechime nu cumpăra din alte țări aceste necesare materii, ceea-ce contribuia foarte mult la ușurarea nevoilor cerute în traiul sătenilor.

Unde mai sunt plăcutele clăci sau strinsori la stors, care înveseleau fetițele țăranilor? simțind o plăcere a-și face din furcă plăcutele lor ocupațiuni, crescându-și și deprinzându-și odraslele lor de mici în rânduiala furcei încărcată cu caer de călți, sgrebeni; (pereturi) stupă ori fuior și în mânăuirea fusului și al mosorului. Toate mamele, își îndemnau ficele la tors, unde auziau tot felul de povești hazlii.

Cine n'a auzit povestea feciorului de împărat și cele 3 fete din cânepă, că cea mai mare zicea: »De m'ar lua pe mine de soție, i-aș îmbrăca casa cu un fus« ș. a.

Dela femeia celui din urmă plugar, până în saloanele doamnelor, era o cinste pentru femeia română, ca atât costumele, cât și îmbrăcăminte în interiorul caselor să fie producțiunea mânilor sale.

Acest gust mai există, nu-i vorba, în măsură mai mică, dar, durere, nu prin saloane, ci ici-colea pe la sate, și și acolo nu la bogătași, ci la sêraci, căci bogătașii deși au mijloace, însă li-se pare poate o înjosire, par'că au temere de producția națională.

Se părea de nou mai anii trecuți că costumul țăranesc, zis foarte bine

național, să fie îmbrățișat și femeia de pe sate încurajată, dar' mătăsăriile false și stâmburile putrede, ca mode, producții străine, l'a înlocuit. Costumele țărești, mai ales la sexul frumos, nu formează haina sêrbătoarei, ci a balului mascat sau a altor reprezentații caraghioase.

Când însași femeia genială, când cea mai mare poetă și novelistă Română, nobilă prin cultură și mai nobilă prin sentimente, Maiestătea Sa Regina Elisabeta, a dat exemplu de modestie și atențiune, îmbrăcând costumul național, e timpul, credem, a înțelege, că atențiunea generală a lumii culte de peste tot locul este atrăgătoare.

Există, nu-i vorba, printre noi Românii ici-colea câte un proprietar mare sau neguțator, cari, spre cinstea lor fie zis, nu și-au schimbat portul.

Dar' acestia sunt foarte rari și se perd în marea mulțime de nădrăgari.

Femea română, reia din nou în mâinile tale industria casnică, și fala și bogăția neamului tău va crește pe zi ce merge.

Agricultura Ungariei.

Zilele trecute s'a publicat de către ministerul ung. de agricultură o carte, în care se cuprinde activitatea sa în timp de 6 ani, adică dela 1897 până la 1903. Fiind portofoliul agriculturii dela 1897 până în anul curent purtat de ministrul Darányi, bine înțeles că și publicațiunea se ocupă în partea cea mai mare cu activitatea acestui bărbat.

Eată, pe scurt, după »G. T.« conținutul singuraticelor capitole:

Una din nisuițele principale ale ministerului de agricultură a fost, îmbunătățirea *calității producțiunii de cereale*, spre care scop a împărțit între micii proprietari sêmente sănătoase. Că ce importanță național-economică are îmbunătățirea producțiunii de cereale, se poate arăta printr'o simplă cifră. Producțiunea anuală de cereale a Ungariei se poate evalua la circa una sută milioane de

măși metrice. Dacă acum în urma îmbunătățirii calitative prețul unei măși metrice s'ar urca numai cu 20 bani, atunci valoarea întregii producțiunii de cereale a Ungariei s'ar urca cu 20 milioane cor.

Ministerul s'a îngrijit mai departe de îmbunătățirea și răspândirea *plantelor comerciale*, ca tãbac, cânepă, hemein, etc. Nu s'a restrîns însă numai la îmbunătățirea calității produselor, ci ministerul a organizat și desfacerea lor, condus fiind de principiul corect, că ținta finală a fiecărei producțiunii agricole trebuie să fie buna și sigura desfacere a produselor. La organizarea desfacerii ministerul a urmat principiul, ca produsele de câmp să se prelucreze în țară, spre scopul acesta a acordat ajutoare de stat nu numai pentru aceea ca inul și cânepa să devină articole comerciale, ci și pentru-ca să se prelucreze în țară.

Capitolul următor tratează *chestiunea asociațiunilor*, cari în acești 6 ani din urmă au luat un avânt extra-ordinar. Asociațiuni de credit se afla deja în 1675 comune, cari își extind activitatea asupra a 5329 de comune.

Despre cultura *vitei de vie* se raportează amănunțit într'un capitol special. Cu vre-o câteva decenii mai înainte viile formau un isvor bogat de venituri pentru unele ținuturi și producțiunea de vin a țării se evalua la 4 până la 6 milioane hectolitri pe an. În urma pustiirilor filoxerei, producțiunea scăzù, așa că în anii 1891/2 producțiunea totală de abia a fost de 800.000 până la 900.000 hectolitri. Ținuturi întregi acoperite cu vii au fost nimicite de filoxeră, mii de locuitori, cari mai înainte au trăit din lucrarea viilor, au fost necesități a emigra. Producțiunea nu acoperea nici măcar consumațiunea internă, și țara era nevoită a importa vin. Guvernul s'a nisuit a sana rēul și prin art. de lege V., 1896 s'a îngrijit ca surcele de altoit necesare pentru regenerarea viei să se procure din mijloacele statului. În urma ajutorului de stat, opera regenerării viilor s'a început în întreaga țară, așa că astăzi mai bine de 1/3 din cele 450.000 jugere pustiite de filoxeră sunt deja regenerate.

Nu mai puțin interesante sunt datele referitoare la dezvoltarea horticulturii și a culturii *poamelor*. În anul 1892 se aflau în Ungaria 5 școale de pomărit de stat pe un teritor de 109 jugere, în anul 1902 numărul lor s'a înmulțit la 25 pe un teritor de 463.304

jugere catastrale. Conscripția din anul 1895 a constatat existența a 60 milioane pomi. Prin împărțirea de altoi, numărul pomilor în cești din urmă 8 ani a crescut cel puțin încă cu 10 milioane. În urma împărțirii de altoi nu numai că s'a urcat producțiunea de poame, dar' a crescut și valoarea producțiunii, căci s'au împărțit tot altoi de soiul nobil. Înaintea de 1895 în ani normali valoarea exportului de poame se evalua la 2 milioane, în decursul celor opt ani din urmă însă s'a urcat la 4 până la 5 milioane cor. (Va urma).

DIN LUME

Austro-Ungaria. În 17 l. c. a fost deschis parlamentul sub semne nu prea îmbucurătoare. Obstrucția se pregătește din toate părțile. Germanii cunoscând intențiunile Cehilor au căutat să le prevină și au prezentat peste 20 de propuneri de urgență. Ministrul de finanțe Böhm-Bawerk a prezentat bugetul pentru anul 1904. Veniturile se urcă la 1,737.509.991 cor., spesele la 1,734,771.291 cor., așa că e prevăzut un excedent de 2,738.700 cor. Armata austro-ungară, a zis Körber, trebuie să rămăie comună și să steie sub conducere unitară, apoi că pactul cu Ungaria trebuie să se încheie cât mai curând în interesul ambelor părți ale monarhiei.

În parlamentul din Ungaria continuă dezbaterile asupra contingentului recruților. Premierul Tisza a replicat aspru la cuvântarea lui Körber în parlament. El a zis, că numai Ungaria e competentă, ca să-și stabilească raportul către coroană și să-și reguleze afacerile.

Anglia. Părechea regală a Italiei a sosit în Windsor, unde e castelul re-

FOIȚĂ

MICHAEL EMINESCU

FÊT-FRUMOS DIN LACRIMĂ

— POVESTE —

(7) (Urmare).

A doua zi porni cu caii, dar' ear' căzù jos și dormi până-ce mijea de ziuă. Desperat era să iee lumea în cap — când de-o dată vede răsărind din fundul mării cei șapte cai, mușcați de-o mulțime de raci. — Mi-ai făcut un bine — zise un glas — și-l'am făcut și eu. Era împăratul racilor. — El mână caii în spre casă, și vede ear' o privesc ca în ziua trecută.

Însă în cursul zilei roaba babei s'apropie de el și-i zise încet strângându-l de mână: »Eu știu, că tu ești Fêt-Frumos. Să nu mai mânânci din bucatele, ce-ți ferbe baba, pentru că-s făcute cu somnoroasă... Ți-oi face eu altfel de bucate«.

Fata într'ascuns îi făcù merinde, și în spre sară când era să plece cu caii, își simți

gal. Suveranii Angliei i-au primit cu pompă mare.

Rusia. Mai mulți agenți secreți ai poliției rusești au fost asasinați, fără ca să se fi putut da de urma asasinilor.

Germania. Starea Impăratului Wilhelm e mulțumitoare. Vindecarea continuă.

Francia. Politica lui Combes de a desface statul de biserică, nu mai este aprobată aproape de nimeni.

Spania. Șef al liberalilor a fost ales Moreiros.

Italia. În Florența s'a ținut un mare congres al catolicilor. Papa Piu e pe partea moderaților, cari doresc apropierea bisericii de stat.

Sârbia. Mai multe foi aduc știrea despre o uniune personală între Sârbia și Bulgaria, se înțelege, cu regele Petru în frunte.

Turcia. Privitor la reformele ce are de gând să facă Turcia în Macedonia, ambasadorii Austriei și Rusiei au cerut grabnic răspuns dela guvernul turcesc.

Organizarea Românilor din America.

Mai multe corespondențe sosite în timpul din urmă dela oamenii nostri duși în America ne dau o icoană a situațiunii lor și a sforțarilor ce fac pentru a se organiza.

Numărul Românilor din America este de mai multe mii. În 1902 și 1903 s'au înființat următoarele societăți: „Reuniunea Română Carpatină” în orașul Cleveland, statul

ca prin minune capul treaz. Spre miezul nopții se întoarse acasă, mână caii în grajd, îi încuie și întră în oada. Pe vatra cuptorului în cenușă mai licureau câți-va cărbuni. Baba sta întinsă pe laiță și înțepenită ca moartă. El gândi c'a murit și-o scutură. Ea era ca trunchiul și nu se mișca de loc. El trezi fata ce dormea pe cuptor.

— Uită-te, zise el, și-a murit baba.

— Ași asta să moară! — răspunse ea suspinând. — Adevărat că acum e ca și moartă. Acu-i mează-noaptea... un somn amorțit îi cuprinde trupul... dar' sufletul ei cine știe pe la câte respinteni stă, cine știe pe câte cai a vrăjilor umblă. Până-ce cântă cocoșul ea suge inimile celor-ce mor ori pustiește sufletul celor nenorociți. — Da, bădică, mâne și-se împlinește anul, ia-mă și pe mine cu d-ta, că și-oi fi de mare folos. Eu te voi scăpa din multe primejdii, pe cari și-le gătește baba.

Ea scoase din fundul unei lăzi hârbutite și vechi o cute, o perie și o năframă.

A doua zi de dimineață i-se împlinise

Ohio, „Reuniunea Română Traiană” în Canton, Ohio, „Vulturul” și „Transilvania” în Alliance, Ohio, și „Unirea” în Youngstown, Ohio. Se fac încercări de organizare în orașul Sharon Pa și Erie Pa. Lipsă de organizare este în statele Indiana și Illinois, unde în mai multe orașe sunt sute de Români. Ținta celor mai deștepți și de inimă emigranți e să unească toți Românii din America în o singură societate, care să aibă secții în toate locurile unde se găsesc un număr mai însemnat de Români.

În una din localitățile mai impopulate de Români (Virginia în Canada-de-sus) s'a trimis un preot din România și s'a zidit biserică.

Societățile au început să-și înființeze și câte o bibliotecă, din cari unele numără sute de publicațiuni.

În statutele societăților e prevăzut, că în cas de moarte a unui membru, să se facă colectă între membri pentru suportarea speșelor de înmormântare și pentru asistarea unui număr obligator de membri la ceremonia religioasă.

Starea Românilor în cele mai multe locuri este suficientă, dar' schimbăcioasă, din cauza nestatorniciei în un loc.

Românii lucrează în fabrici de fer, oțel, tinichea, turnătorii și cărămidă, la construirea de linii ferate și canale, în fabrici de mașini și alte multe ramuri industriale, ear' unii lucrează în mine de cărbuni. Meseriașii lucrează la meserii. Mulți însă, din cauza că nu cunosc limba engleză și felul cum se lucrează meseriile acolo, sunt siliți să lucreze ce găsesc și cum găsesc, lucrări unde nu se cere știință, dar' sunt grele și cer putere.

Majoritatea Românilor speră a se întoarce în patrie; dar', în urma greutăților crescânde în patrie, mulți vor fi nevoiți să se stabilească acolo. R. E.

lui Fêt-Frumos. Baba trebuia să-i dea unul din cai și-apoi să-l lase să plece cu D-zeu. Pe când prânzeau, baba eși până în grajd, scoase inimile din căteși șapte caii, spre a le pune pe toate într'un tretin slab, căruia-i priveai prin coaste. Fêt-Frumos se sculă dela masă și după îndemnarea babei se duse să-și aleagă calul ce trebuia să și-l iee. Caii cei fără inimi erau de un negru strălucit, tretinul cel cu inimile sta culcat într'un colț pe o movilă de gunoiu.

— Pe acesta-l aleg eu — zise Fêt-Frumos, arătând la calul cel slab.

— Da cum, Doamne iartă-mă, să slujești tu de geaba? — zise baba cea vicleană — cum să nu-ți iei tu dreptul tău? Alege-ți unul din caii aști frumoși... ori-care ar fi și-l dau.

— Nu, pe acesta-l voi — zise Fêt-Frumos, fiind la vorba lui.

Baba scârșni din dinți ca apucată, dar' apoi își strînse moara cea hârbutită de gură, ca să nu iasă prin ea veninul ce-i răscolea inima pestriță. — Hai, ia-ți-l, zise în sfârșit

PENTRU ECONOMI

Mijloc de a cunoaște vechimea oului.

Intr'un litru de apă curată disolvă 120 grame sare ordinară și pune în acel vas oul ce vrei a cerca.

Dacă oul este ouat în aceeași zi, se cufundă îndată până la fundul vasului; este el ouat cu o zi mai înainte, nu se va atinge de fundul vasului; dacă a ajuns vechimea de trei-patru zile, se susține în apă fără a apare încă la suprafață, ear' dacă e de mai multe zile, îl vezi plutind pe deasupra și cu cât mai vechiu, cu atât e mai mult afară din apă.

Eșirea udului cu sânge la boi sau vaci.

Una din boalele, cari aduce multă groază în cultivatorii și proprietarii de vite, este eșirea udului cu sânge. Această boală apare mai adesea la animalele care pasc în pădure, când ese mugurul stejarului, ulmului și a altor plante ce conțin în mugurii lor o materie reșinoasă. Se ivește mai ales când vitele pasc pe un pământ prin care nu se poate strecura apa.

Semnele, după cari se cunoaște această boală, sunt: friguri, încuțuri, animalul dă udul afară cu anevoință, culoarea lui e galbenă roșietică. Mai târziu udul devine roșu. Animalele pot și muri de această boală.

La început e necesar a se lăsa animalului puțin sânge și a i-se de beuturi răcoritoare, acre, d. e. se ia apă, oțet bun și miere și se amestecă, dându-se animalului. Sau 2 $\frac{1}{2}$ litri orz fert într'un vas care să conțină 5 litri apă.

De două-ori pe zi să se frece partea rinichilor, cu spirt de amoniac 30 grame, camfor și ulei de terebentină 60 gr.

El se urcă pe cal cu buzduganul de-a umere. Părea că fața pustiului se ia după urmele lui și sbura ca un gând, ca o vijelie printre volburile de nêsip ce se ridicau în urmă-i.

Intr'o pădure îl aștepta fata fugită. El o urcă pe cal după dînsul și fugea meréu.

Noaptea inundase pământul cu aerul ei cel negru și răcoros.

— Mă arde în spate — zise fata. Făt-Frumos se uită înapoi. Dintr'o volbură naltă, verde, se vedeau nemișcați doi ochi de jeratec, ale căror raze roșii ca focul ars pătrundeau în rerunchii fetei.

— Aruncă peria — zise fata.

Făt-Frumos o ascultă. Și de-odată în urmă-le văzură că se ridică o pădure neagră, deasă, mare, înfiorată de un lung freamăt de frunze și de un urlet flămând de lupi.

— Înainte — strigă Făt-Frumos calului, care sbura asemenea unui demon urmărit de un blăstăm prin negura nopții. Luna palidă trecea prin nori suri ca o față limpede prin mijlocul unor vise turburi și seci.

Medicul casei.

Pentru umflarea pântecelui.

Făină de sêcară, să se facă turtă frământată numai în două și lăjită cu sucitorul cât va cuprinde pântecelul. Asemenea turtă pusă într'un vas deschis lat, și într'o oală înferbentându-se boz, se opărește turta și se pune caldă pe pântecel, însă mai întâiu să se aburească pântecelul cu aburi de boz. Legătura dintâiu să se fie 24 ore, cea a doua 12, și cea a treia 6 ore.

Pentru creparea buzelor.

Ceară albă, stafide proaspete, scoțând din ele simburii, și migdale dulci, pisate bine în piuliți, și puse în untdelemn mai mult, să se topească la foc domol, și apoi stempărându-se, să se ungă buzele cu asemenea alifie și se va vedea marele folos fără durere.

Pentru negei.

Tăind coadă de șopărlă, cu sângele aceleia să se ungă negeii, sau să se frece negeii cu zamă de ceapă pisată cu sare multă.

PENTRU MESERIAȘI

Cea mai eftină și bună vâpsea pentru lațuri. Se va lua ciment bun și proaspet și se va freca pe o peatră ca și vâpseaua, cu lapte, până ce va deveni o masă groasă, tocmai ca vâpseaua de ulei; lemnul sau scândurile cari trebuiesc unse, să nu fie date la rîndea, ci lăsate ne-netezite, cum sunt eșite din ferestru; astfel se vor vâpsi de trei-ori. Această vâpsea nu numai că este frumoasă, ieftină și lesne de făcut, dar' face lemnul și scândurile de necrezut de durabile contra timpului și sunt apărute contra focului.

Contra păreșilor umezi. Nu numai case nelocuite, dar' și multe din cele locuite

Făt-Frumos sbura... sbura... necontentit.

— Mă arde în spate! — zise fata c'un gemăt apăsător, ca și când s'ar fi silit mult, ca să nu spună încă.

Făt-Frumos se uită, și văzî o bufniță mare și sură, din care nu străluceau decât ochii roșii, ca două fulgere lăncuite de un nor.

— Aruncă cutea — zise fata. Făt-Frumos o aruncă.

Și de-odată se ridică din pământ un colț sur, drept, neclintit, un uriaș împetrit ca spaima, cu capul atîngînd de nori.

Făt-Frumos vîjăia prin aer așa de iute, încât i-se părea că nu fuge, ci cade din înaltul cerului într'un adânc nevăzut.

— Mă arde — zise fata.

Baba găurise stîncă într'un loc și trecea prin ea prefăcută într'o funie de fum, al cărei capăt dinainte ardea ca un cărbune.

— Aruncă năframa — zise fata. Făt-Frumos o ascultă.

Și de-odată văzură în urmă-le un luciul întins, limpede, adânc, în a cărui oglindă bă-

sunt cu păreșii umezi. Proprietarii, cari voesc a scăpa de această suferință, vor ferbe un font untură de porc cu un litru cătran într'un ceon de tuciu ca o jumătate de oră; se va amesteca apoi o jumătate litru sticlă pisată bine și un litru var stîns strecurat prin sită, până-ce devine ca un aluat subțire; se va tenciui pe păreșii umezi ca de 2 milimetri grosime. Aceasta se întărește imediat și umezala nu se mai zărește de loc.

Advocatul poporului.

Cine strică fântânile făcute pentru folosire comună, sau apeductele, ori izvoarele, ca să nu mai poată fi de folos, se pedepsește cu 15 zile închisoare și pedeapsă în bani până la 100 fl. (Art. de lege XL. §. 105 din 1879).

Cel care dă arma (pușca sau revolverul) în mâna copiilor, sau chiar a oamenilor mari cari nu știu umbra cu ea, încât s'ar întempla vre-o nenorocire, se pedepsește cu 50 fl. (Art. de lege XL. §. 115 punct 2 din 1879).

Pentru femei.

Epure cu zamă lungă.

Se curată epurele, apoi se sară și se lasă câteva ore să stea în oțet cu piper, frunză de dafin, frunză de brad și ori-ce alte arome va voi cineva.

După aceasta se spală puțin, se unge bine cu unt netopit și se pune în cuptor ca să se frigă la un loc nu prea iute, atunci se taie bucăți nu prea mici. După aceea se rumenește două linguri de făină în unt, se toarnă pe rumeneală puțină zamă de carne sau zamă de pătlăgele, un pahar de vin vechiu, un sfîrtar de smîntîna, puțin piper, puțin sare și scorțișoară, și se lasă se fearbă până va da în clocot. Pe urmă se toarnă acea zamă peste epure și se pune ear' pe foc să mai dea în clocot.

lae se scâldea în fund luna de argint și stelele de foc.

Făt-Frumos auzi o vrajă lungă prin aer și se uită prin nori. Cale de două ceasuri — perdută în naltul cerului — plutea încet, încet prin albastrul tării miază-noaptea bătrână cu aripele de aramă.

Când baba înota smintită pe la jumătatea lacului alb, Făt-Frumos aruncă buzduganul în nori și lovi miază-noaptea în aripi. Ea căzî ca plumbul la pământ și croncănî jalnic de douăsprezece ori.

Luna s'ascunse într'un nor și baba cuprinsă de somnul ei de fer se afundă în adâncul cel vrăjit și necunoscut al lacului. Ear' în mijlocul lui se ridică o iarbă lungă și neagră. Era sufletul cel osîndit al babei.

— Am scăpat — zise fata.

— Am scăpat — zise calul cel cu șapte inimi.

(Va urma).

NOUTĂȚI

Sfințire de biserică la Renghet.

Duminecă, în 16/29 Noemvrie a. c. s'ă va sfinți biserica din Renghet a cărei zidire s'ă început la anul 1885 și din lipsă de mijloace abea acum s'ă putut deplin termina. Anul acesta s'ă v'ăc'ălit pe din luntru și pe din afară, s'ă făcut t'emplă, s'ă zugrăvit, padimentat, și astfel terminată prin m'ăestrii de ai noștri, din Orăștie, Duminecă s'ă va face însuși actul sfințirii prin dl protopresbiter tractual Vasile Domșa cu asistență num'eroasă a preoțimei din jur, la mandatul și însărcinarea înalt preasfințitului Archiepiscop și Metropolitan Ioan Meșian. Atragem deci prin aceasta atențiunea credincioșilor din împrejur asupra acestui act m'ăreț, care le poate oferi celor doritori multă m'angăiere sufletească, și la care parochul Simion Filimonescu în numele credincioșilor s'ăi a trimis și înv'ătări.

„Cassă de păstrare“ binefăcătoare. Ziarul financiar din Bpesta „M. Pénzügy“, redactat de dl A. Kormos, scrie următoarele: Intre instituturile de bani binefăcătoare, se află și „Cassa de păstrare“ din S'eliște, înființată la 1884 cu un capital modest de 26.000 cor. Această cassă nu numai că înlesnește locuitorilor luarea de împrumuturi, dar' din venitul seu ajută astfel de așezăminte mai mici, cari în lipsa ei nici când nu s'ar fi înființat din puterea proprie. „Cassa de păstrare“ din S'eliște, care de present manipulează cu depuneri de 1,121.000 cor., din venitul seu curat circa 40% le folosește cam în următorul mod: a cincia parte din totalul sumei pentru fondul de binefaceri, din cari așezămintele locale de binefacere și culturale primesc împrumuturi fără percente. 40% pentru ridicarea spitaiului comun din loc, care până acum a primit suma de 16.195 cor., 20% pentru grădina de altoit din S'eliște, pentru care scop institutul a dat până acum 7773 cor., în fine 20% le dă fondului cultural al bisericii rom. gr.-or., și și direcțiunea împarte încă 20% pe diferite alte scopuri de binefacere.

O deputațiune de pitari s'ă dus zilele trecute la ministrul de comerț Hieronymi, rugându-l să ridice ordinul ce antecesorul seu a dat privitor la repausul de Dumineca, căci altcum Luni dimineața ei nu pot mulțumi pe cumpărători cu cornuri proaspete. Ministrul li-a răspuns că se va mai cugeta asupra acestei afaceri și poate-că în legea de repaus se vor mai face și unele schimbări.

La o alegere de primar. Intr'o adunare a membrilor municipali sași din Sebeșul-săseșc, s'ă adus hotărîrea următoare: ca să se nisească într'acolo, că 1. Salarul fundamental al viitorului primar să se ridice dela 3400 cor. la 4800 coroane, 2. ca serviciul prestat în altă parte, să i-se compută pentru cuincuenale pe lângă o solvire de 5%, 3. a-l num'era între cei îndreptățiți la pensia orășenească și 4. ca să se provoace dl Albert Dörr, protopretor pentru ocuparea acestui

post. — O deputațiune de 5, în frunte cu preotul Karl Lewitzky, au adus în ziua următoare la cunoștința dlui Dörr hotărîrea luată, dl Dörr li-a mulțumit pentru încrederea pusă într'insul și li-a promis că se va interesa de post. — Deoarece termenul defipt pentru alegere de cătră vicispan cade de-odată cu tîrgul de țară dela Vinț, să se roage vicispanul, ca alegerea de primar să se țină în 28 l. c. la orele 11 și jum. a. m.

Inghețat. Se pare de necrezut, dar' e adev'erat. Pe drumul de țeară ce duce la Valcani, a fost aflat un biet călător inghețat. Până să fie dus la primărie, a murit, așa că nu s'ă putut afla cine și de unde a fost.

Spărgători prinși. Zilele trecute păzitorii de noapte din Oravița au prins 3 spărgători îndrăzneți de casse. S'au aflat la ei tot felul de unelte.

Mort din săritură. Ioan Humiț din Blumental s'ărind din tren atât a căzut de nenocit, încât pe loc a și murit. Au rămas femeea și trei copii.

Episcop din America în Bistrița. „Voința“ scrie, că zilele trecute s'ă abătut prin Bistrița un anumit Hamburgsky, care înainte de aceasta cu vre-o opt ani fusese învățator de stat în comuna Buduș, de unde apoi a fost delăturat. Viitor, lucru natural, numai în America și-a căutat, de unde acum venind pentru câte-va zile — poate ca agent de a căștiga emigranți — se recomandă lumii ca episcop reformat și descriind împrejurările sociale și de traiu din America în colorile cele mai vii, deșteaptă simțul și dorul de emigrare în popor. A declarat cu o ocaziune, că a venit pentru a duce cu sine vre-o 20 preoți, după-ce credincioșii lui trec peste 200 mii suflete.

Cununie. Dl Petru Giurgiu și d-șoara Eugenia Costea și-au s'erb'at cununia în 24 Nov. n. a. c. la 3 ore p. m. în biserica gr.-or. din Vaca.

O prințesă otrăvită. Din Darmstadt se scrie, că mica Elisabeta, fiica marelui duce Ernest de Hessa și a prințesei Victoria de Saxa-Coburg (care trăește despărțită de soțul seu) a murit otrăvită, și anume la Skiernevitz (în Rusia) unde se dusesse cu Țarul și Țarevna, cari au luat parte la nunta prințului Andrei al Greciei.

Prințesa a stat vre-o 3 s'ept'ăm'ani în familia Țarului și a murit de otrava ce era destinată pentru Țarul. În aceeași vreme se bolnăvise și Țarevna, dar' nu așa tare.

Prințesa Elisaveta era numai de 8 ani și astă-vară a stat la mătușă-sa prințesa Maria în Sinaia. La înmorm'entare a luat parte și Țarul.

Un amoresat pedepsit. Economul Nicolae Bauer din Satu-mic se dusesse deunăzi de acasă, lăsând singură pe frumoasa sa nevastă. Un flăcău, căruia îi plăcea mult de dînsa, Ioan Schmidt, aflând că bărbatul nu-i acasă, s'ă furișat pe fereastră în odaia, în care durmea

nevasta. Dar' a pățit-o amar. Nevasta cu un peptene i-a scos amoresatului ochii din cap, apoi l'a bătut bine și l'a dat afară.

Jurnalul cel mai scump din lume este „Klondike Morning Post“, care apare în Dawson-City, țara de aur. Abonamentul e 1875 franci, un număr singuratic costă 37 franci, ear' pentru inserate se plătește după fiecare rînd 370 fr. Ce salar vor avea oare redactorii, colaboratorii și culegătorii?

Onorațiilor cetitori le atragem atențiunea asupra inseratului de pe pagina ultimă, referitor la cele 3 calendare apărute la institutul tipografic „Ideal“ din Hunedoara.

Defraudare la ministerul de interne. Coloman Kádár, oficiant la ministerul de interne, a defraudat din banii statului aproape 105 mii coroane și toți banii i-a pierdut la cursele de cai. V'ez'end că nu mai e sc'ăpare, s'ă anunțat Mercuri însuși la consilierul ministerial Emil Horváth prin următoarea scrisoare: „Ilustrisime Domnule! Totdeauna am fost om cinstit, s'irguincios și față de mine s'au purtat toți cu încredere. Acum am abusat de încrederea aceasta. Am defraudat din banii trimiși în cassa statului trei sume: odată 20 mii coroane, apoi 80 mii și în fine 4634 cor. 41 bani. Am jucat cu toate aceste sume la alergările de cai, pentru-că am crezut că căștig' indoit banii și îmi fac astfel avere. Dar' am speculat rău. Acum îmi fac singur judecata și suport consecuențele. Supus plecat Coloman Kádár“. Defraudantul a fost imediat deținut și arestat. Coloman Kádár e de 45 ani, neînsurat, n'ăscut la Boița (com. Hunedoarei) din familie bună. E remarcabil, că numitul defraudant și-a pierdut și banii proprii strinși cu sudoare, în sumă de 9000 coroane. La început a căștigat la cursele de cai și astfel prinț'end curaj a jucat tot cu mai mare patimă, dar' a pierdut pe urmă în continuu și astfel a început să defraudeze.

Omoruri t'alnice. Mai mulți locuitori din Crașova au aflat lângă cimiterul de acolo cadavrul lui Nic. Rebejilă, în etate de 25 ani.

— Lângă comuna Simonyfalva s'ă aflat cadavrul unui necunoscut, sdrobot înfiorător. Capul s'ă aflat la o dep'artare de 40—60 pași de trup.

Falsificatori de bani. În zilele din urmă circulau în Ciacova (com. Timiș) bancnote de 10 coroane foarte bine falsificate. Gendarmeria a aflat, că falsificatele le-a adus în circulație economul ciacovan Ioan Petták. Luat la întrebări, Petták spuse că a primit bancnotele false dela cumnatul seu George Radici, econom în Rudna. S'ă făcut imediat perchisiție domiciliară la Radici dar' nu s'ă aflat nimic suspect. Totuși Radici a fost arestat, fiind-că mai fusese pedepsit pentru falsificare de bancnote. Scrutările după falsificatori continuă.

Domnii abonenti restanțieri sunt rugați a trimite prețul abonamentului

Condamnat la moarte. L. Nepomutski din Viena a fost condamnat la moarte, pentru-că în Vinerea Paștilor ce a trecut, a ucis și jefuit pe cusătoreasa Kubányi din Pesta.

*

Noue bancnote de 10 coroane. Bancnotele de 10 coroane, cari circulează abia de doi ani, vor fi scoase din circulație și în locul lor se vor emite deja în anul viitor 16 milioane bucăți bancnote noue de 10 coroane. Motivul principal pentru care bancnotele de acum vor fi retrase, sunt dese falsificări ale acestor bancnote. Nici o bancnotă n'a fost așa de des și ușor falsificată, ca tocmai cea de 10 coroane. Nouele bancnote vor fi cu mult mai complicat desemnate, ca cele de acum, pentru a face imposibilă falsificarea lor.

*

Omor pe calea ferată. Săptămâna trecută noaptea, cum se vestește din Moscva, s'a găsit pe șinile căii ferate, în apropierea gării Tula, cadavrul în cămașă al unei prea frumoase și tinere doamne, plin de răni, făcute cu pumnalul. De sigur, nefericita a fost victima unui tovarăș de călătorie din vagonul cu paturi, care după-ce a ucis-o, a aruncat-o pe fereastra vagonului.

*

Cât păr are un om pe cap. De curând s'a făcut încercarea de a se ști, câte fire de păr are un om pe cap. S'a numărat părul la 42 de oameni. Resultatul a fost, că pe un loc de policar quadrat sunt 1076 de fire. Fiind-că teritoriul capului acoperit cu păr este de 10 policari, numărul firelor de păr este 127.920. Cine nu crede, să-și numere firele de păr. S'a aflat apoi mai departe, că pe un loc de aceeași mărime cresc 9200 fire de păr roșu, 11.800 fire de păr bărnaciu, 105.500 de fire negre și 143 mii fire blonde. Așadar' firele de păr roșu sunt cele mai groase, dar' totodată și mai rare.

*

Nenorocire. Zilele trecute merse George Marian din Lipova cu carul să aducă năsip dintr'un loc apropiat. El intră cu car cu tot într'o groapă de năsip. Pe când era ocupat cu încărcatul, se dărimă pe neașteptate un părete de năsip înalt de 8 și jum. metri și îngropă pe Marian, carul și caii. Ceialalți oameni, cari să aflau de față, lucrară o oră întreagă până au putut scoate pe nefericitul Marian la lumină. Dar' era prea târziu, Marian murise. Asemenea și caii. Pe Marian îl jelește soția lui și 6 copii minorenți, dintre care cel mai mare e de 8 ani.

*

In New-York, America, sunt într'o prăvălie două sticle, cea mai mare și cea mai mică sticlă de pe lume. Cea mare e înaltă de doi metri și pe basă face 4 metri. Are 332 litre. Un om încapă foarte bine în ea. Cea mică e numai cât o literă și încap în ea numai 4 picături. La cea mică au avut cu mult mai mult lucru, ca la cea mare.

*

Căprar ucigaș. Infanteristul boem Walter făcea exerciții cu ceialalți recruți pe câmpul de exerciții dela Praga. Walter însă făcea în continuu greșeli. Căprarul Dusek văzând, că

nu o scoate la cale cu recrutul, s'a infuriat așa de tare, că l'a străpuns în piept cu baioneta. Bietul recrut a rămas mort. Brutalul căprar a fost arestat și va fi dus înaintea tribunalului militar, care-i va dicta pedeapsa meritată.

Mai nou.

Alegerea de deputat dela Sătmár a avut urmări foarte triste. Ales a fost Hieronymi, care a avut de contracandidat pe kossuthistul Uray Géza. Alegerea încă dela început a fost foarte sgomotoasă, așa că scandalul a izbucnit în toată coloarea sa din partea kossuthiștilor, cari văzând că învingerea va fi a lui Hieronymi, guvernamental, au intrat în sala de alegere, au spart și rupt tot ce au găsit, pe guvernamentalii ce se aflau pe străzi i-au luat la bătae. Apoi au pornit spre »Pannonia«, unde se aflau adunați guvernamentalii. În drumul acesta au spart tot: uși, ferestre și felinare. Au intrat apoi în hotel și s'au apucat de guvernamentalii, spărgând tot ce le stătea în cale, așa că au făcut o pagubă de 40.000 cor. Polițiștii neputând i aduce la ordine, a sosit miliția în ajutor, cu care încă s'au încăerat. Abia pe la 10 ore din noapte s'a putut restabili ordinea, suflându-se alarm de cătră miliție.

În legătură cu aceasta amintim, că Mercuri s'a făcut alegerea în cercul Ugra, unde a fost ales contele Stefan Tisza cu 1126 voturi.

Călindare pe anul 1904.

Au apărut în editura „Ideal“ institut tipografic și librărie în Hunedoara **A. P. Barcianu**, 3 călindare pe anul 1904:

Călindarul »Bunul Econom«, Călindarul »Țăranului« și Călindarul »Sfintei Treimi« în format octav mare. Călindarele sunt în toată privința reușite și sunt foarte ușor de vândut, deoarece-ce ele sunt primele călindare cari corăspund cerințelor moderne de azi. Nu s'a cruțat întru nimic pentru reușita lor, nici muncă și nici spese.

Învălițoarea călindarului „Bunul Econom“ este de hârtie galbenă fină și groasă și tipărită cu o ilustrație economică în 2 colori; cea dela Călindarul „Țăranului“ este tipărită în 6 colori în mod artistic executat, ilustrațiunea represintă pe o păreche tină de țărani; foarte bine reușită; ear' învălițoarea călindarului „Sfintei Treimi“ este de asemenea tipărită în 6 colori foarte frumoase și artistic lucrată, la mijloc se află chipul Sfintei Treimi, la dreapta Învierea, ear' în stânga Nașterea lui Isus Christos.

Cuprinsul acestor călindare este foarte bogat și variat și cuprinde o mulțime de ilustrațiuni, dintre cari amintim portretele: Baronului Andreiu de Șaguna, Reginei României,

Episcopului Pavel, Vasile Alexandri, Alexandru Ion Cuza, Ioan C. Brătianu, Papa Leo al XIII-lea, Regelui Alexandru și Reginei Draga ai Sârbiei. Mai departe ilustrațiunea Bisericii Domnița Balașa, a casei parisiene arse în Budapesta, a băncii din Pittsburg (America) cu 24 etage, etc., diferite ilustrațiuni sfințe și pentru glume.

Călindarele conțin afară de partea calendaristică, biografii, descrieri, proverbe, rugăciuni, poesii, ziceri, povești, — povește diferite pentru economi, meseriași, femei, etc. precum și o mulțime de inserțiuni.

Călindarul „Bunul Econom“, care cuprinde 6 coale cu 96 pagini și 20 ilustrațiuni, cu prețul de boltă 15 cruceri; Călindarul „Țăranului“, de 7 coale cu 112 pagini și 33 ilustrațiuni, cu prețul de boltă 20 cruceri. și Călindarul „Sfânta Treime“, de 7 $\frac{1}{2}$ coale cu 120 pagini și 47 ilustrațiuni, al cărui preț de boltă este 25 cruceri, toate 3 format octav mare, precum și învălițoarele excelent reușite.

Serate de-ale meseriașilor români.

Joi la 29 Octomvrie n. c., s'a ținut în localitățile »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« ședința literară a 10-a. Acum, după-ce cu adevărată mândrie putem privi la frumoasele rezultate morale și materiale, obținute după munca grea, închinată producțiilor noastre publice din 15 și 17 Octomvrie n. c., cuvine-se, zice presidentul Reuniunii, dl Vic. Tordășianu, cuvine-se să-i dăm fiecăruia ce este al lui. Mica noastră oștire, dame și domni, din corul Reuniunii și din trupa teatrală de diletanți, au trecut din biruință în biruință. Un bun amic al cauzelor noastre, insistând asupra acestor producțiuni, susține, că prin reprezentațiunea noastră teatrală am adunat la un loc pe toți Români, că prin ea cultivăm limba română, și că ea a procurat nu numai deputaților congresuali și celor 2 arhieriei, P. S. Lor Popea (Caransebeș) și I. Papp (Arad) distracție, dar' ea prilej a dat Românilor din Sibiu și jur a petrece la un loc și a se veseli domni mari, măiestrii modești și țărani doritori de tot ce este în spre întărirea și mărirea neamului, ear' despre concertul nostru, același prietin spune, că era sârbătoarea geniului românesc și a străduinței Românilor spre cultură. Sute de inși țărani cu soțiile și ficele lor, meseriași și inteligenți participau îmbrăcați de sârbătoare — toți spre a încuraja în nobilele lor porniri pe membrii Reuniunii și pe harnicele noastre coriste, pentru-că învață, ascultă și sêrile, ce le rămân libere, le închină culturai române.

În fața acestor constatări și aprecieri sincere a muncii și a prestațiunilor noastre, nu ne mai rămâne decât să ne împlinim datoria de recunoștință nefățărută cătră toți aceia, cari sprijin ne dau și cari nu înceată de-a privi în noi aceea-ce cu adevărat suntem: propagatori ai bunelor moravuri, ai culturai neamului și propagatori ai lucrurilor, ce apropiem pe frate de frate. Căile de noi umblate

sunt căile luminei, căile cele bune, pe cari nici-când se nu încetăm a le bate dacă vorba este, ca să ne împlinim și numai în parte datorința prescrisă fiecărui muritor.

Ca lucruri vrednice de remarcat dela ultima ședință literară încoaci, presidentul mai scoate în relief o scrisoare ce 'i-a adresat dl Nicolae Bratu, culeg.-tip. și bibliotecar al Reuniunii, care actualmente se găsește în Lipsca spre înmulțirea cunoștințelor sale la cea mai renumită tipografie din Germania. Prin scrisoarea sa, dl Bratu pune în vedere, că petrecând câteva zile în Viena, s'a folosit de bunul privilegiu, ce i-l'a oferit dl George Vitencă, inițiatorul societății în înființare »Clubul român« de-acolo, de a asista la conferința, ținută de un număr însemnat din inteligența și meseriașii români din Viena în cauza înființării societății. Dl Bratu a avut bună-voința a suluta conferința în numele Reuniunii noastre și a dori inițiatorilor ei rezultate mănoase. Adunarea generală de constituire, s'a ținut Duminecă în 25 Oct. n. c. și a fost salutată pe cale telegrafică și de biroul Reuniunii noastre. De ce preț va fi pentru noi meseriașii această societate în capitala imperiului, o știu mai bine aceia, cari în lungile lor călătorii lipsiți au fost de adăpost și de povățuitori prin orașele mari.

Despărțământul femeiesc întregitor al Reuniunii noastre, înființat la începutul lunii Octomvrie, lucrează și el prin comitetul său, ce se întrunește la ședințe în fiecare prima Mercuri seara după ziua întâiu și după 15 a fiecărei luni. Numărul membrilor înscrși la despărțământ se urcă la 50, între cari și un număr însemnat de soții de preoți, învățători și fruntași de pe sate cari țin să spriginească instituțiunea »masa învățăcelor«, chemată a da cu timpul hrană băieților aplicați la meserii. Intre lucrările despărțământului se numără colectarea de »Daruri de Crăciun« și ținerea unei »șezători«.

Bogatele sumare ale ședințelor administrative, cetite de notarul Reuniunii, dl I. Apolzan, ne-au descoperit cum venitul curat al reprezentațiunii teatrale și al concertului a întrecut suma de 600 cor., inclusiv cor. 38'04, adunați dela participanții la concert prin president cu pălăria »D-zeu vede«; cum s'au luat măsuri pentru ținerea unui curs de contabilitate și de stilistică, neapărat meseriașilor. Conducerea acestui curs, după toată probabilitatea, va primi-o dl Ioan Vătășan, funcționar la »Albina«. Spre a împedece pe membrii Reuniunii dela frecuentarea cursurilor de joc, ce se țin de persoane străine nouă, — în cursul iernii Reuniunea va aranja în Dumineci mai multe conveniri sociale restrinse sub conducerea notarului.

În cursul programului seratei dl F. Dolorean, sodal cismar, ne-a delectat cu anecdota »Dada bogățilă«, de Sandu pungă goală și mai apoi cu »Țiganul la un drum de iarnă«. Dl Valeriu Grindean, sodal cismar, acompaniat la pian de dl N. Constantin, cleric în cursul al II-lea, a cântat frumos romanța »Steluța« de Florescu. Mititica Anița Prașca ne-a predat pe »Moș Martin« de Iuliana

Grozescu, cu mult farmec. Dl Alexă Crăciun, sodal curelar, în »Țiganii și curcanul« de Speranță, a dat nouă dovezi de priceperea și deșteptăciunea sa. D-șoara Silvia Balteș, a executat la violină cu dibăcie compoziția »Ai plâns și tu«, acompaniată fiind la pian de dl Constantin, ear' însuși dl Constantin ne-a fermecat cu romanța »Te duci« de C. Decker și cu »Ardeleana«, executate la violină. Dl Constantin, care a mai acompaniat și pe dl D. Greceanu, cleric în cursul III-lea, în cântarea »A căzut o rază lină« de C. Porumbescu, solo de voce, — se numără între urmașii dlui Aug. Bena, actual elev al conservatorului din Berlin și între calzii sprijinitori și harnici conlucrători ai Reuniunii noastre Laudă lu'. Dl Tocitu, cleric, ne-a ținut în continuă și nesfârșită voie bună cu mai multe anecdote, predate cum numai comici de profesie le știu preda. Drăgălașa blondină Elena Șut, mica școlăriță, pășind la tribună cu multă prezență de spirit, ne-a reprodus cu atâta dulceața și cu atâta induioșare toate stările sufletești ale iubitelui nostru poet G. Coșbuc, când vieață a dat poesiei »Trei Doamne și toți trei«, încât lacrimi de bucurie a stors din ochii multora din numărul auditor.

La fine urmărindu-se sortarea cărților dăruite — din 114 persoane prezente, au câștigat 18 câte o carte folositoare.

De încheiere mai amintesc, că la ședință au asistat și d-nii George Jaliu, comerciant și Ioan Căciulă, sculptor din Brașov.

Mulțumiți și edificați sufletește ne-am depărtat la ora 10^{1/2} și cu gândul de-a ne revedea la proxima ședință din ultima Joi din Noemvrie.

»Cu noi este D-zeu«.

PENTRU INTREPRINZETORI

Arad. — Pentru zidirea școlii din Székudvar sunt a se înainta oferte până la 12 Dec. n. oficiului de arhitectură din Arad. Preliminar cor. 17.969.

Oradea-mare. — Pentru reconstruirea închisorii din Beiuș să se înainteze oferte până la 16 Dec. n. procuraturii reg. din Oradea-mare. Preliminar cor. 2735.

Bistrița. — Pentru cumpărarea de diferite lemne de lucru, pe un teritor de 44 52 jugere sunt a se înainta oferte până la 29 Dec. n. direcțiunii silvanale din Bistrița. Prețul strigării cor. 24.308.

Sighișoara. — De transportat sunt albituri și altele pentru spital. De ex. albituri în valoare de 5000 coroane, ghete 400 cor., marfă de sticlă 600 cor., marfă de fer 400 cor., tipărituri 600 cor., făină 4000 kgrame, carne 10.000 kgr., unsoare 1500 kgr., lapte 33.000 litri, pâne 19.000 kgr. etc. Oferte până la 8 Dec. n. la direcțiunea spitalului comitatens.

Bistrița. — Pentru transportarea petrolului necesar spitalului comun pe anul 1904 a se înainta oferte până la 1 Dec. n. direcțiunii spitalului. Vadiu 100 cor.

Aiud. — De exarândat este darea de consum după vin și carne. Oferte până la 7

Dec. n. direcțiunii financiare din Aiud. Vadiu 100%. Arênda se referă și la comuna Alvincz, cu prețul strigării de cor. 2649.

ȘTIRI COMERCIALE

Tirgul produselor în Budapesta.

Pe piețele internaționale de cereale America și Rusia duc de present o luptă de concurență privitor la export, din care cauză au stagnat și prețurile. În America prețurile bucatelor nu sunt egale. Săptămâna trecută, d. e., în S.-Lois prețurile s'au urcat cu 10 centime față de cele din Kikago. Morile germane încă nu și au acoperit lipsurile. Exportul statelor balcanice s'a sfârșit, cu atât mai mult se exportează însă din Argentina, mai ales pe piețele engleze, și probabil că vor scădea prețurile americane. În Franța grâul s'a urcat zilele din urmă cu 10 centime. În Viena săptămână întreagă a domnit stagnarea în comerț. Transporturile din Budapesta arată o urcare oare-care, ceea-ce va da ansă la urcarea prețurilor și în Viena. Grâul de Tisa s'a vândut cu cor. 8'35—8'80, de Murăș cu cor. 8'30—8'55, bănațenesc cu cor. 7'50—8'35. Prețurile săcării s'au schimbat între cor. 6'75—7'10; orzul de Tisa s'a vândut cu cor. 6'10—7'20, orz pentru fabricarea berei cu cor. 5'80—6'15, pentru nutreț cu cor. 5'50—5'80. Prețurile ovėsului s'au însemnat cu cor. 5'60—6'20. Cucuruzul a scăzut în preț cătră sfârșitul săptămânii cu 10 fil. Cel unguresc s'a vândut cu cor. 6'30—6'50. Pe piețele din țară a domnit o mare corupere. Acum însă, că a ploat pretutiindenea, au amuțit toate. În sămănăturile de toamnă numai șoarecii și vermi mai pot face stricăciuni, atât sunt de frumoase. Dacă va ninge în curând ca să se acopere de zăpadă, apoi pe anul viitor se sperază la o recoltă, cum demult nu s'a mai ajuns. Grâul s'a importat săptămâna trecută circa 150.000 m. m. Cel de April s'a încheiat cu cor. 7'72. Săcara s'a scumpit. Cea de April s'a încheiat cu cor. 6'70. Orzul n'a avut trecere. În Kőbánya s'a vândut cu cor. 5'70—5'80. Ovėsul s'a căutat bine. Cel de April s'a încheiat cu cor. 5'50. Cucuruzul s'a vândut cu cor. 4'65, cel de Maiu s'a încheiat cu cor. 5'25. Făina s'a ieftinit cu 10 fil. față de săptămâna trecută.

Cursul pieții din Budapesta

— în 27 Noemvrie n. 1903 —

Per 50 kgr.		Per 1 kgr.	
Grâul . . .	7 72— 7 80	Piment . . .	62 00— —
Săcără . . .	6 70— 6 80	Cassia . . .	92 00— 98 —
Orz	5 45— 5 75	Cușoare . . .	86 00— 90 —
Mei	5 45— 6 50	Ghimber . . .	100 00—110 —
Ovės	5 30— 5 60	Paprică . . .	70 00—180 —
Cucuruz . .	4 65— 5 25	Ulei de in . .	75 00— 77 —
Rapiță . . .	10 75— 10 80	„ de rap. . .	64 00— 65 —
Trifoi . . .	48 00— 63 —	„ de lem. . .	129 60—148 —
Lucernă . .	43 00— 52 —	In brut . . .	00 00— —
Mohor . . .	9 50— 10 50	Cânep.br. . .	64 00— 70 —
Măzărice .	7 00— 7 50	Lână nsp. . .	120 00—124 —
Fasole . . .	7 50— 12 —	Migdale . . .	180 00—250 —
Mazere . . .	6 00— 7 —	Sinochine . .	30 00— 38 —
Mazăr. coj. .	14 00— 22 —	Alune	138 00—142 —
Lințe	10 — 13 —	Stafide V. . .	60 00— 70 —
Păsat	5 75— 6 —		
Mac	27 00— 29 —		
Sēm. de in .	00 00— 00 —		
S. de cânep. .	8 75— 9 50		
Prune	12 75— 16 50		
Lictar	16 50— 18 50		
Untură . . .	00 00— 00 00		
Slănină . . .	00 00— 00 00		
Zahar brut .	19 35— 22 50		
Cafca lava .	70 00—115 —		
Caf. Santos .	43 00— 47 —		
Caf. Portor .	80 00—120 —		
Per 100 kgr.		Per 100 Litr.	
Miere	100 00—120 —	Spirit raff. .	147 00—148 —
Ceară	130 00—140 —	Spirit brut .	145 00—146 —
Nuci	30 00— 60 —	„ denat. . .	37 50— 38 50
Cartofi roza .	5 40— 6 —	Trevere . . .	98 00—100 —
Cart. galb. .	5 00— 5 75	Sligoviț . . .	115 00—120 —
Ceapă roșie .	3 00— 6 80	Esenț. oțet .	112 00—115 —
Usturoi . . .	12 00— 16 —		
Piper n . . .	137 00—156 —		

Prețul făinei din 27 Noemv. n. 1903.

Per 50 klgr.

0	1	2	3	4	5
12-70	12-30	11-90	11-50	11-10	10-70
6	7	7 1/2	8	Tărățe	
10-	9-40	8-80	5-80	3-80	

CURSUL MONETELOR

Galbinul	11 85
Napoleon d'or (20 franci) aur	19 04
20 Marce germane aur	23 44
Bilete germ. 100 Mărci	117 15
„ franceze 100 franci	95 20
„ române 100 lei	94 80

Calendarul vechiu și nou al săptămânii.

Dum. a 25-a d. Ros., gl. 8 sft. 3.

Dum.	16 † S. Ap. Ev. Matciu	29 Saturnin
Luni	17 Pr. Grigoriu Ep. N.	30 Andreiu A.
Marti	18 Muc. Platon	1 Dec. Eligi
Merc.	19 Pror. Avdiu	2 Bibiana
Joi	20 Cuv. Grigoriu Dec.	3 Franc Xav
Vineri	21 † <i>Intr. în biserică</i>	4 Barbaria
Sămb.	22 S. Apost. Filimon	5 Sava

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 3-9 Dec. n. 1903.

Joi	—	—	—	—
Vineri	4	Haşfalău. Hălmagiul-mare. Ugra.		
Sămbătă	—	—	—	—
Duminică	6	Orăştie. Capolnoc-Mănăstur. Blaj. Petelea. Făgăraş. Aţel. Micloşa. Turda. Uzon.		
Luni	7	Trapold.		
Marti	—	—	—	—
Mercuri	—	—	—	—

Redactor-responsabil: **Aurel P. Barcianu.**

Mici publicațiuni

se primesc la administrațiunea foii

„Bunul Econom“.

Fiecare cuvânt costă 4 fil. pentru o publicare.

Prețul se trimite

în marce postale de-odată cu publicațiunea.

A N U N Ţ

La „Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acții, etalonul de interese la depuneri dela 1 Ianuarie 1904 începând e 5⁰/₁₀ și societatea solvește contribuțiunea de interese.

Depuneri mai mari de cor. 2000, cu anunț special contractat de un an, precum și depunerile corporațiunilor (fără privire la sumă și anunț) societatea le fructifică cu 5¹/₂⁰/₁₀ inter.

Mercurea, la 23 Noemvrie 1903.

(222) 1-1

Directiunea.

La „Pannonia“ cafenea și restaurațiune din Orăştie.

Să afli **Must de Versez**, excelent de bun și dulce 1 litr. 36 cr. Un pahar de Bere 8 cr.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Vindecă și înviează Deosebită atențiune rării, că acest aparat de 20



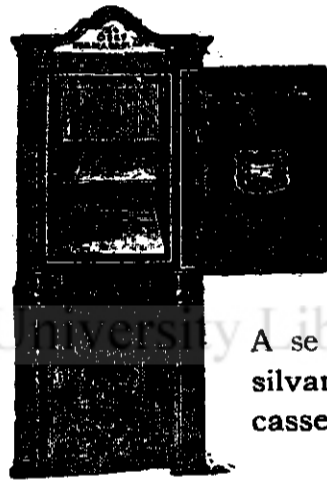
Nu e mijloc secret. pe lângă garanție. e a se da împreju-vindecă boale vechi de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătăie de inimă, sgârçiuiri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiuiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceala la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor aitor boale cari la tractare normă a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuiesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apręțiat și cercetat. Deja efinătața crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e: **MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadász 42G. colțul strada Kálmán.**

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii



pentru păstrat bani, registre și documente in toate mărimile și formele.

Soliditate garantată. Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de casse de fer și oțel o o o o o alui

R. ÖSZY

(195) 22-26

Strada Sibiu Strada Dumbrăvii Nr. 3. Nagyszeben Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.



Mașini de cusut Singer, originale, pentru trebuințele familiare și pentru tot felul de alte ramuri de industrie.

Mașinile de cusut SINGER și Comp. au ajuns a fi renumite prin CALITATEA EXCELENTĂ și aptitudinea lor de administrare, cari totdeauna și-au distins toate fabricatele. Instruare gratuită în toate speciile brodăriilor artistice moderne. Pentru mánarea lor se află motoare electrice în tot felul de mărimi.

(220)

Singer și Comp.

2-3

societate pe acții pentru mașini de cusut, **Timișoara, Str. Hunyady Nr. 10.**

Cursul de învățământ al brodărilor artistice se ține de present în sala hotelului „PANNONIA“ din Orăştie, unde sunt expuse spre vedere obiecte de brodărie cari de cari mai frumoase.



Exposiția de apărare contra focului, Berlin 1901.

MEDALIE DE AUR cel mai înalt premiu.

Exposiția universală din Paris 1900. „GRAND PRIX“ cea mai înaltă distincție.

„IDEAL“ institut tipografie și librărie
în Hunedoara (Vajda-Hunyad).
Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

Sâmbătă în 3 Octomvrie n. a. c.
 s'a deschis

Baia de Vane

și Aburi

în Orăștie, Str. faurilor Nr. 8.

Scalde de aburi, pentru domni se pot lua: Mercuria și Sâmbăta d. a. dela 2—8 ore. Dumineca a. m. dela 6—11 ore, d. a. dela 2—6 ore numai cu 50 fil.

Scalde de aburi, pentru dame se pot lua: Marți și Joid. a. dela 2—8 ore.

Scalde de vane se pot lua în toată ziua dela 6 ore a. m. până la 8 ore sara.

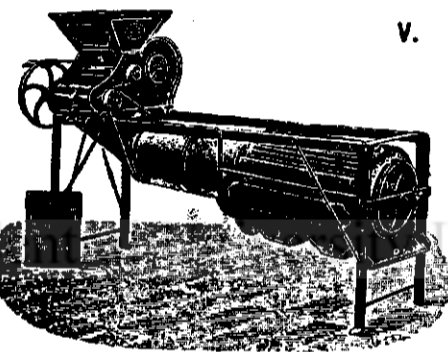
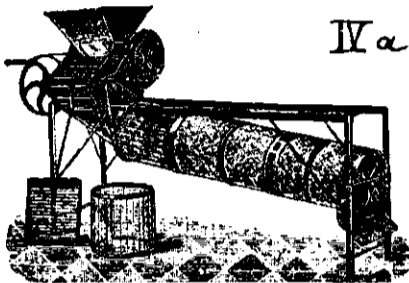
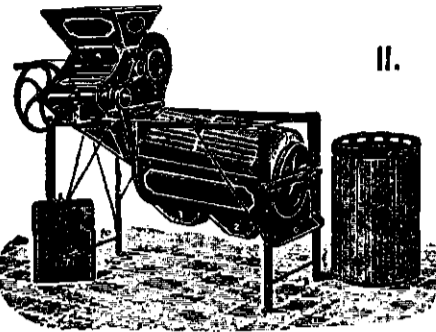
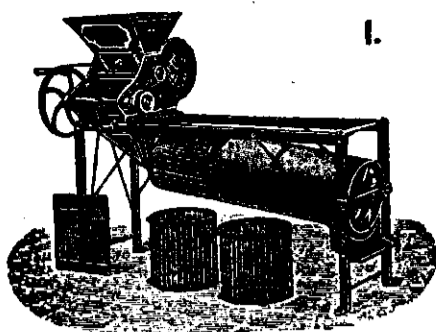
PREȚURI DE SCALDĂ:

1 scaldă de aburi 1 cor., pentru școlari 80 fil., 1 scaldă de vană 80 fil., 12 scalde de aburi în abonament 10 cor. 12 scalde de vane în abonament 8 cor.

Rugându-mă pentru frecuentare cât de deasă, semnez, cu toată stima

(208) 6—6

S. Birtler.



Triorul I. întocmit pentru curățirea de grâu și sêcară sau pentru orz și ovês.

* * *

Triorul II. întocmit pentru curățirea de sâcară și grâu sau orz și ovês și pentru sortarea grâunțelor în două sau în trei despărțeminte, alegând și semințele de burueni în un despărțemint deosebit.

* * *

Triorul IV_a întocmit de a alege ovêsul sau orzul din grâu, sau ovês din orz separând totodată și semințele de burueni.

* * *

Triorul V. întocmit pentru grâu și ovês sau pentru orz și ovês. Grâunțele se sortează în 4 despărțeminte deosebite și afară de aceasta mai alege și semințele de burueni.

* * *

Eu liferez aceste triore cu manta de tinichea (pleu) frezat și țin în depositul meu numai de acestea. Acestea sporesc la lucru cu 25% mai mult ca cele cu tinichele numai stozuite. Triore cu tinichele stozuite cu 5% mai eftine.

* * *

Rog a comanda triorele la timp mai bine chiar mai de vreme.

* * *

Recomand totodată și pressele (teascurile) de vin și poame.

* * *

Se acordă și plata în rate pe lângă interese de 6%.

(141)

47—52

Prețuri curente amănunțite se trimit la cerere gratuit și franco.

Carol F. Jickeli, Sibiu.

In editura institutului tipografic „IDEAL“ din Hunedoara (Vajdahunyad).

* Au apărut cele 3 Calendare noue pe anul visect 1904. *

Calendarul

„BUNUL ECONOM“

cu o mulțime de povețe economice, povești, glume, etc. și cu ilustrațiuni.

Prețul unui exemplar 30 fil.

Calendarul

„ȚĂRANULUI“

întocmit pentru țărani nostri cu literatura, povețe, poesii, glume, etc. și cu ilustrațiuni numeroase.

Prețul unui exemplar 40 fil.

Calendarul

„SFÂ TA TREIME“

afară de ilustrațiuni numeroase biografii, povețe, povești, glume, povețe, etc. mai conține și o mulțime de rugăciuni cu chipuri sfinte.

Prețul unui exemplar 50 fil.

Vânzătorilor li-se dă rabatul cuvenit!

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

47—52

Editor-proprietar Aurel P. Barclanu.

Tip. Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie.